নন্দন

तयूजू

(न्यागूगु)

नेपाल सम्बत १०९८ | यँला | बालदिवस

संपादक

नारद बज्राचार्य

*

व्यवस्थापक

जि. बि. जोशि

कन्हैयाकुमार साय्मि

*

पिकाक

की की ध्व:

*

स्वापू–कालिमाति

५/६० ये

*

दुज:

रामशरण साय्मि

मंगल साय्मि

राजेन्द्रलाल महाजु

बुद्ध ज्यापु

देव:

मणीध्वज जोशि

थुगु ल्याखय्

बाखं

हितकरबीरसिंह कंसकार

मुकुन्द न्याछ्यों

मनदेवी ताम्राकार

कविता

धर्मकृष्ण साय्मि

रत्न के. स्थापित

नारद बज्राचार्य

खवखँ

रमेशकाजी स्थापित

जिमिगु खँ

*

की की ध्व:या ल्या: चा:

स्तम्भ

खनेमरु मरु तयजू / चुचिनाखँ

छ्ज्या: / सायरी / धिसिवक घेँ

(मू ३।–)

न्येपु बाखंमुनाः

आलमत –बाखं बिशेसांक

पीन्यापु कवितामुनाः

आलमत– कविता बिशेसांक

स्वय त्वःसंका च्विम्ते ।

थःगुहे अलग्ग बिशेषता ज्वनाः

तिकभ्याः

(निलापौ, रजिष्टर्ड)

पिदन ।

देश बिदेशया खबर

थःगुहे क्वथायू च्वनाः स्वयादिसँ

नेपाल भाषा पत्रिका

(न्हि पौ)

क
वि
ता
—धर्मकृष्ण सायमि

'छकः पिज्वइ'

जिगु हे हि थौं छ्यालब्याल जूगुलिं
थःहे छकः झसंग वनी
थःहे मद्‌य्‌व थ्व धरती जितः
छु यायूत धैथें मती वनी

तर ! तर !!
थ्व धरती जिगु जक मखु
थन नयगु जिगु जक मखु
म्वायगु जि थःहे जक मखु
मंका खः थ्व फुक्कसिगु धैगु सिया वैबलय्

थ्व ! थ्व !!
ह्निच्छि तक ह्निचःति हायका
प्वाःया सारंगि किया

Scanned with CamScanner

दे:या भयाज्जः दनावनाच्वंगु किपाः स्व स्वं
थ:गु इतिहासया मे हाला च्वंगु न्हना
जिगु ध्व नुगः दुने निसें
तपतप स:वयूका वै च्वंगु हि नं
इभिगु मे नापं संगीत बिया च्वं थें ताइ

अलय् ! अलय् !!
जिगु ध्व थौंतक्क सितिं वना च्वंगु हि नं
स्वैतं साथ बिया च्वं थें ताया
छकः ध्व धरती हे तज्याइ थें च्वंक
तसकं बिकराल जुइक ह्विले पिज्वइ ।

ब्वा
खं | —हितकरबीरसिंह कंसकार

कियाकिपा—निपाः ख्वाःया

लक्ष्मीपुजाया दिं। प्रत्येक छेँखाय् पाल्चा, मैन व बिजुली मतं बासं कयाच्वन। मनूतय् लिमलाःगु धयां मब्याः। उखुनु प्रकाश ह्लिंच्छि पसलय्। खंय् व खंय्नी निह्म सुत्त दुहांवन। धात्थेंला खंय्तय् निंति हे चाय्कातःगु पसः। खंय्तय् मिखा सालाकाय् फुगु ह्याउँ वाउँ लं कापः, सारि... ... प्रकार प्रकारया कापः। छह्म खंय्नीनं ह्याउँगु भूमिइ तुयूगु चक्का दुगु ख्वाराख्वारां च्वंगु सारि स्वस्वं धाय् लाकल, 'ह्राइ गुलि बांलाःगु! रंग बनीगु सारि लाक्कि छु थ्व, साउजी? गुलि थुकिया?'

प्रकाशं प्यात्त धाल, 'रंग गनं बनी! रंग बनीगु सारि छिकपिंत थ्यें बियाच्छे ला? दकले भिंगु सारि थ्व। मेगु ला द नं मन्त, थ्व हे छत्वाः जक ल्यंदनि। काय्गु सा कैदिसँ। मूया हकय् पीन्यातकाय् पाः थ्वी मखु। का स्वेंचिसँ, छितः गुलि ल्वः!' खंय्नीया नुगःपाय् ब्यंक ह्लाः विकाः सारि पयनाः क्यन। खँय्नीया ख्वाः ह्याउँसे च्यानावल।

'पीन्यातका? सारं हे अप्पो जुल का मू। स्वीन्यातका बीगु का, का साउजी। का प्वःचिना बियादिसँ।', कापः भिं मताःसां कलाःयात ल्वःगु खनाः खंय्नं सारि त्वःते मफुत।

'पीस्वतका ला जिगु हे तू, स्वीन्यातकां गथे बी पइ ! का ब्वा:ल, छि हाला: जक, पोप्यतका जुल । प्व:चिल ह्लि जि ?'

'स्वीन्यातकाय् ला धेब्छग: हे तने मखु, साउजी, ज्यूपा बियादिसं ।' द्वक क्वबुबुं खँय् ह्ला: ह्ला: बनेत्यन ।

लिउनें द्वक सासां प्रकाशं हाकनं निह्लासितं थुचुबक पयतुकां स्व:तल, 'का पीछ्तका जुल, प्यतका दां त्व:ता बी धुन ।'

'व हे मयल ।' खँय् लागि चाचां दना हे बन ।

भचा उखे थ्यने धुंकूह्ल खँय्यात हाकनं सात्त साला: हल। पुयात:गु तपुलि व द्वक लाका: सुचुका बिल । निह्लासिया दरथुइ थाकाथुकु । बल्लतल्लं स्वीगुतकाया मू क्व:जित । भ्वाथ:गु जनी पयन। नोट लिकाकां निना: बिल । तपुलि, द्वक व सारि कया: खँय् व खँय्नी पसलं पिहाँवन । फ्रिस्वतका दां श्वाय्दया: प्रकाशया हबालय् ह्लिला पिज्वल । चिग्व:गु सेफ चाय्कल । दां अन्याना: तिकात:गु लक्ष्मीद्य:या फिपाय् थीका: दुने स्वयन । थिक्क न्ह्योनेच्वंगु पस:या स्टूलचाय् पयतुना: पासालिसे गफ यानाच्वनाह्ल जि वाताहाँ ।

● ●

थौं ह्लपुजा । नेपाल सम्बत् हिलीगु दिं । अं, थ्व हे न्हूबंया लसताय् प्रगतिशील साहित्य पुच:या ग्वसालय् प्रगतिशील साहित्य सम्मेलन जुइगु । ब्वतापौ खलिइ तया: पाय्छि इलय् थ्यंक: वन । नां जा:गु बहा: । गुं पुह्लीखुनु बही द्य: स्वयूत मवंसे मगा:गु बहा: । मनूत मयांच्वन तिनि । मेच छ्युलिइ धिकिंहि पयतूवना । बाघौ लिपा बल्लं साहित्य सम्मेलन शुरु जुल । खँय्भासं हे लसकुस मे धुंका: लसकुस त्वचु

जुल । नां जाःह्म साहित्यिक महारथीपाखें पुँज्या उलेज्या नं क्वचाल । उद्घोषकं माइक ल्ह्वन, 'आः न्यनादिसँ, जिमि ग्वसाःखलःया नायःपाखें ह्यल्लाःगु न्वचु ।'

मिस्तय्‌गु डिजाइनया पाइन्ट न्ह्यानाः मंचय् दंवल प्रकाश छम्हं । 'अय्‌सा प्रकाशका मखुला नायः!' जिगु म्हुतुं मचाय्‌क पिज्वल ।

भ्वं स्वस्वं प्रकाशं खँय्‌भासं न्वचु बियाच्वन, 'थौं क्वीत मालाच्वंगु गु गरीब जनताया निंतिं च्वयातःगु जनपक्षीय साहित्य । शोषित जनता-प्रति जुयाच्वंगु अन्यायया उलाः शोषकतय्‌त क्वथलातःगु साहित्य हे धात्थेंमागु प्रगतिशील साहित्य खः । थौं क्वींपिं शोषकतय्‌सं क्वत्यय्‌काः शोषित जुयाच्वनेगु ई थ्व मखु । उकिं थौं थ्व हे उद्देश्य कयाः थन प्रगतिशील साहित्य सम्मेलन जुयाच्वंगु खः । सेक्सय् दुब्बाकाः न्ह्याइपुगु कल्पनाय् सवाः काय्‌काः च्वयातःगु साहित्य थौं क्वीत माःगु मखु ।'

न्वचु न्यँन्यं जिगु म्हुतुइ खाइक ई बुयावल । उखिमय् जिगु मिखाय् ह्मिगःयापिं खँय् व खँय्‌नोया ख्वाःत थुचुथुचुं पयतूवल । मेचं जि बाथाक्क दना । मंचय् थहांवनाकथं प्रकाशयात लिकथं लप्पु ज्वनाः साला, ह्मिगः खँय्‌चित साः थें । पलखया निंतिं सकलें लाता, सकलें पक्क । जिं छुं नवाइ थें सकसिगुं ह्नाय्‌पं तिंतिं स्वाः । नवाय्‌त जिगु म्हुतु उलुउलु । छु मतिइ वल थें, माइक स्वहाय्‌काकथं बारा मुइके थें बँय् वांछ्या बिया । माइक तज्याना: नं चुलुंबियाः ध्याकुनय् न्याःबन । धात्थेंया प्रगतिशील ला माइक बुने धकाः ज्वाल्लं थिनाच्वन । अजुगतिं भय्‌ब्यूगु सकसिगुं मिखा व हे माइक बुने ज्वाल्लं थिनाच्वंगु प्रगतिशील-ताय् तक्यनाच्वन । प्रकाश मूर्ति जुयाः दनाच्वंह्म च्वनं । ★

खने मरू मरू

[जिमिसं खनेमदयक लिसः सुलाच्वंगु न्ह्यसः न्ह्यब्वयागु दु। लिसः बियादिसँ– छिगु लिसः पाय्छि जू मजू सीकेत पत्रिका पुइकु पुइकु ब्वासें गनं लिसः सुलाच्वंगु दइ– छितः तय्जू याय्त—सं]

१. छह्म मनूयाके निगः बाल्तिन दु। छगः बाल्तिनया लः या १५° F क्वाः जः दु। मेगु बाल्तिनय् च्वंगु लःया क्वाः जः १५°C दु। बाल्तिन बँय् दिकाः व मनुखं निगः धेबा निगः बाल्तिनय् छक्वलं कुकंल। धयादिसँ दकले ह्लापां गुगु बाल्तिनय् कुकूगु धेबा बँय् थिल जुइ।

२. छगः खाःया शिशिकयाः छह्म मनुखं छिगु न्ह्योने उकेया कर्क लिकाल। छतकावंगु दवल शिशीकुकंल। कर्कपुसा तिना कर्क लिमकासे शिशि मक्वाकुसे, तमछ्यासें व धेबा लिका धकाः छितः बिल धाःसा छि गुकथं व धेबा लिकायादी।

३. 'छ जिमि सद्दे किजा खः' – छह्म पासा साछी तया छम्हेस्यां धाल। तर छ जिमि दाजु मखु'– वं नं छह्म पासा साछी तया प्रमाणीत यात।

इपिं निम्हेसिगु मुद्दा छिगु अदालतय् वल धाःसा इपिं गुकथं यः लाः निम्हेसितं चित्त बुझय् जुइक सफाइ बियादिसँ।

४. पासाया ह्लाः ज्वना वइच्वंह्म छह्म मचायात वयनाः प्रकासं न्यन– थ्व सु ले ?

रवी– क ! छं ह्मस्यूला ? बिकासया काय् का

प्रकास– थ्व ला थ्याक्क मांया ख्वाः वः का

रवी- तर छं ला गुबलें थ्वया मां मखंनि

धयादिसँ प्रकासं छु लिसः बिल जुइ ?

चु–चिनाखँ छज्वा:

छ व जि – म्ही
मृत्यु खना: मग्या:
छाय् ?
मृत्युया बाय् यग्गाना
सिना: सिना: म्वानाच्वंपिं
म्ही ।

–कन्हैयाकुमार

ह्ला:या पतिंचात
प्यपुना च्वंपिंला
इपिंनं गन ख: धका
अय्नं इपिं म्वाइ
वहे ह्ला:या
न्यापतिं छपतिं जुया: ।

–रामशरण

स्वतन्त्रता मन्त्र मखु
अधिकार फ्वनेगु मखु
महिता: नाप ह्वनेगु मखु
सिना: म्वायेगु मखु
स्वकां न्ह्यायेगु मखु
प्रेमिकायात तोतेगु मखु
जूगु जुइ ।

–अशोकमान तुलाधर

सुना नं या धाय्वं याय्मते
याय्मते धाय्वं मयाय्मते
या धाय्वं याय्गु
याय्मते धाय्वं मयाय्गु जूसा
म्हीत यन्त्र सिबाय्
मनू गथे धाय् फै ?

–भीमध्वज

वला भया: ख:
गनं क्वस्वया
न्ह्याना च्वंगु ईश्वात्त
स्वये फै ।
मेगु ला छु भवा: चाय्का
गुम्म च्वंगु कोठायात
सिच्चुके फै ।

–एन. बि.

क्रान्ति
थ: स्वयं गनं
व:गु मदु
वैत– लप्पुज्वना:
कक्कुज्वना:
हिम्हुका:
हुतुतु साला: ह:गु दु ।

–किरणकुमार साय्मि

छ्व
खँ | – रमेसकाजी स्थापित

ख्वाः

जिगु मिखा फुक्क ख्वाः स्वस्वं सररर म्ह्यानाच्वन । गुलिस्यां ह्वाः थें हाकुसा, गुलिस्या च्वापु थें तुयूगु ख्वाः । गुलिस्यां बाराहि थें च्वंसा गुलिस्यां जतायू थें । गुलिस्यां हिमालय्थें च्वामुक ह्लाय् दुसा, गुलिस्यां वेपत्ता ह्लाय् तिग्रिमैदान थें पिचुक्क इस्त्रीयानातःगु ख्वाः । गुलिं सुरसाया थें तःप्वाःगु म्हुतु दुंपिसा, गुलिं सुचिमुखि थें च्वंपि । गुलिं प्वों दाया: हेहे ताःगु ख्वाः गुलिं रण्डां सुया पिच्चुका तःगु ख्वाः । गन्यागु ख्वाः, गन्यागु ख्वाः, ख्वाःया चित्रण वर्णन यानां साध्य मजू । थ्व ख्वाःया मौलिकरूप छु ख: सीके थाकु ।

खय्तला मनूतय्थें पशुतय् ख्वाः मदु । साय्द इमि म्हापु मनूतय् थें विचार याय्गु मखसे थःत स्याका: गुथियारतय्त सीकाःब्लू याकेबले गणेद्यःयात ल्वसुकीगु लड्डुइ छकूचा मनवौ तिकी थें न्हापु छकूचा तिका: नद्दगु जूगुलिं मनूतय्थें छचों व ख्वाःया अलग्ग अस्तित्व मदसे छ्यनय्तुं ख्वाः नं घानाच्छःगु जुइमाः । अथे मखुसा मनूतय् मिसाख्वाः, मिजंख्वाः धाःथें हँय्ख्वाः, दुगुख्वाः, खाख्वाः, धका: मधासें

हँय् छ्यों, खा छ्यों, दुगु छ्यों, मे छ्यों धकाः छ्याय् धयाच्वन जुइ । अथेला मनूतय्गु बांलाःख्वाः व बांमलाःख्वाः निम्हेसिया ल्वापु जुल धाःसा बांलाःम्हं बांमलाःम्हेसित पशुतय्गु ख्वाः लुइकाः ध्वं ख्वाः, खिचा ख्वाः, भौ ख्वाः, बोक्सि ख्वाः धका ब्वः मब्यूगु मखु । अले बांमलाः ख्वाः चां नं बांलाःम्हेसित 'ख्वाःहे गय्च्वं किच्नी थें कवं' धकाः ब्वलासाया: सन्तोष मकाइगु नं मखु । उकें ख्वाःया थःगुहे महत्व दु । अलग्ग बिशेषता दु ।

मनू स्वभावंहे प्रगतिशील उकें बुसां निसें दुगु ख्वाः गुलि गुलि उमेर अप्पो जुल उलि उलि तपायेका यंके फय्माः । थयेयाये फुसा यक्वहे फाइदा दु । थन तपाःख्वालं पुयाः छु जक याये मज्यू, न्ह्यागुं याये ज्यू । जःलाखःलापिनिगु कुसा, लुसि, वसः, धेबा, फोन्टेन इत्यादि त्याये कयाः पुले ल्वःमंकेगु बानि दुंपि मनूतय्ला तपाःख्वालं पुइ फत धाःसा ला कन खँ हे मन्त, त्याये कयागु चिजं हे लखपति जुइफु । बरू आश्चर्य चायेमाःगु खँला थ्व हे कि इमित सकस्यां हनाबना नं तयाच्वनी । ख्वाःम दुह्य मनू गनं छें य् वनाः तलय् सु दी धाःगु ताय्वं तलय् च्वंपि मनूतय् मत्ति वनी "आ थ्वं छु काः वल थे" धका । लाःसा थःपिं तलय् दुसां मस्तयूत मदु धकाः धायेके छोइ । अलय् व मनू कायेत मखु वीत वःम्ह धयागु खँ सीवं तलय् मदुंपि मनूत गनं गनं दयावइ ।

बेकारी थःगु अमूल्य जीवनयात पेन्डीग याना: सरकारी जागिर नयेत ताना:तु च्वंह्य मनुखं धाइ- थ्व थ्व अखवार नं गुलि स्वयेगु व माल थ्व माल धका विज्ञापन बिइगु दरखास्त तः वंसा दरखास्त दस्तूर जक चन्दा कयाः थःमनू तुं ल्ययाः तइगु । ख्वाः मबयेकला जागिर नयेगु

वा:का: नं तयेम्वा: ।

अस्पतालं छह्म बुरि म्हुतु वाला वाला संका: पाका पाकां हाला: पिहां वइ– सुं हे मनू मवुबले निसें पियाच्वनागु एक बजे जुइ धुंकल आ:तक जाँचय् याकेगु पा: व:गु मखुनि । थ: स्वया: ब्वय् क्वयया नम्बर ला:पिं गन गन थ्यने धुंकल । थ:गु धा:सा पा:हे व:गु मखुनि ।

ख्वा: मदुपिं न्ह्यात्थे या:सां मज्यू छुयाये ? छित: छु माल ? जागीर ? चिनी, चिकं, मचिकं, पेट्रोल, सिनेमाया टिकट अऋ ह्निमय् थ्यूंसे च्वंकीगु ब्लाक मार्केटं छुं काये मालला ? धन्दाकया दी म्वा:। छि न्ह्याप्पु क्वयेक क्यू नं च्वने म्वा: । तुतिस्याक्क पल्टन नं ह्यिते म्वा: तकयता नायेक पयतुइ हे मा: । बरू ध्यबाया नाप नापं ख्वा: छ्पा:नं च्वये फयेके मा: । ध्यबाला बस्तु हिलेत दयेका त:गु टिकट हे मखा: ! बस्तु दंगुला ख्वा:पा दुताहे जक । उकें स्पष्ट सिइ दु ख्वा:पा:चा छ्योंया क्वसं च्वना: बांलाका जक च्वंगु मखु, फ्रीगु पला: पला:पतिं निर्देशन बिया:, नायो जुया: ज्या याका च्वनी । अलय् जित: थज्या:गु महाणवाणी मथुइकुसे ख्वा: बांलानाँ छुयाये, कर्म बांलाके मा: धका: पारापारा हाला च्वनीपिं बुराबुरिंतय्त नर्थवक हक्के मास्तिवइ । थन ख्वा: चुला: नं नयेज्यू थौं कन्हे ! अथे मखुसा सुथय् दंसां निसें म्ह्यों तले ख्वायें पिहांजक व:पिं मस्तसें निसें वा छुपु मदयेक हाये धुंकूपिं बुरातसें नाप हेमामालिनि, मुमताज, नीतुसिंहया भजन छाय् यानाच्वन ? उकें थनला थौं कन्हे नयेहे मखंसां ख्वा: छ्पा: बांला:सा अथें नये दइ । उकें जिगु सल्लाह न्यनेगु ख:सा सकस्यां थ: थ:गु ख्वा: बांलाका बिसं, म्हुतु तप्वा:सा पाकां सुया:, छ्याक: जूसा खालिसं बुया:, तज्जा जूसा रण्डा

सुया:, हाकुसे च्वंसां सख्वालं बुया:सां बांलाका दिसें । अलय् थम्हेंहे परिक्षा याना दिसें ख्वा: चुला: नये ज्यूलाकि मज्यू ?

छीगु दे हिन्दु मुलुक ख: । थन च्वंपि फुक्कहे हिन्दु व्राहे व ह्यासु वसतं पुनात:ह्म भिक्षु जुइमा वा अरघोरीबाबा । छाय्धा:सां थ्व देशमा सकल मनूतय्‌त रक्षा यानाच्वंह्म पशुपति महाद्य: ख: । रामायणय् ल्वापुखिचा नोकर्नि छम्हेस्यां याना:हे राम बनबास बनेमा:गु ख: । महाभारतया युद्ध कृष्णया ल्वापुखिचा नीति याना: हे जूगु ख: । नारदला फुन धायेहे म्वा:ल आङ्गसा तिस्वातकिला छ्याय् नं छ्याय् उपद्रो मजुइहे मखु । धात्थेंला ल्वापुखिचा क्लबया नायो ल्ययेमाल धा:सा नारद थें ज्व:ह्महे ल्ययेमाली । अलय् थज्या:गु बाखनं जा:गु धर्मय् दुबिना च्वंपि छी हिन्दुत जक गय् ल्वापुखिचा मजुसे च्वने फइ ? अले नारदयात गुरू मानेयाना:वइतँ थ्वइतं मखु मखुगु खँ ह्लाना: ल्वाकीपि मनूतय्‌गु ग:तां ज्वनेत स्वपा: ख्वा: चूलायेमा: । स्वपा:ख्वा: चूलातकि ल्वापुखिचातय्‌गु सातुहे वनी । अलय् मखु मखुगु खँ बय्‌बय् याइगु म्हुतु घानात:गु ख्वा:ला होलिवलय् थें अबिर इले म्वाय्‌क हे ख्वा: छपातं ह्याउँया वइ ।

धात्थेंला ख्वा:हे नुग:या एक्सरे प्लेट ख: । नुगलय् गज्या:गु खँ जुयाच्वन धयागु खँ वयागु ख्वालं स्पष्ट वयनाच्वनी । भा:त अफिस वं तले कोठाय् सुला: मरिप्व: नयाच्वंह्म मतिकुप्हा: कला:म्हेस्यां ह्मय् मा:य्‌बिलिचां जक खि फानाह:सां सुनां खन थें धका: ख्वा:हे वंचुसे च्वनेत बेर मदु । ग्य:, दुरू, ला, मदयेक जा ववहां मवंह्म पासायाथाय् तलय् सु दी ? धका: मधा:सें बइगलय् सुरू सुरू थहां वना बलय् गुन्दु कें व मल्ता

थां न्याना: जा नयाच्वंगु थां बलय् व पासां थांन्यानाच्वंगु मलता सिबेनं ख्वा: ह्याउंकल ।

धात्थेंला कला:या ख्वा: भा:तं, भा:तया ख्वा: कला:नं स्वया: थ्या यानाच्वन धा:सा निह्यतिपूया गबले ल्वापु जुइ मखु । पिनें ज्वा स्वंका: ख्वा: ल्यूंका व:ह्म भा:तयात छें थ्यनेवं ख्वा:हे मस्वसे कला:नं व न्याना मब्यू, थ्व न्याना मब्यू धका थुकि न्यंक: वइबलय् लाकामं न्याका च्वने माले ब: । उकें चलाखपिं कला:पिसंला भा:तया न्ह्यू ख्वा: खने सायेंहे फरमाइस याये धुंकी । फल्ना हलय् प्याखं स्व: वनेगु मखुला ? डिस्का धसलय् पसि न्या:वनेगु मखुला ? अलय् भा:तनं मुसुमुसु ह्निला कला:या फरमाइस पुरेयाना बिइ । उकें हे ला खइनि थौंकन्हेयापिं शिक्षित तसें मनोविज्ञानहे अप्पो ब्वनेगु स्व:गु । छाय्धा:सा मनोविज्ञान ब्वन धा:सा नम्बर मिलय्याना त:गु त:थें ख्वा: स्वया: खँ ह्लायेत नम्बर मिलेयाइ । अले नुग:या खापा अ:पुकहे चायेके फइ । थथे जुइ बले भा:तयात पाह्ला:तय् प्याखं ल्हुइके फइ ।

थ्व हे ख्वालय् लुयावइगु अने तने रंगया भावत मुना:हे सिखालि पचलि भैरव, न्येतमरू अजिमाया प्याखँस्व:त गुम्हं ह्मासु ख्वा: गुलि ह्याउँख्वा:, गुलि बँचुख्वा: तुयूख्वा: वुगु जुइमा: । थथे स्वये बलय्‌ला भा:यापिं कलाकारतय्‌सं मोडॅन आर्ट धका: नुग:या भाव चित्रय् ध्वंथें अबलेयापिं कलाकारतय्‌सं ख्वापातय् हे प्वंका ब्यूगु जुइमा: ।

थौं कन्हेयापिं वैज्ञानिकतसें यानाला ख्वा:या मू कन अप्पो बंगु दु । थौं कन्हे फीयाय् सुं सीसा सी उइत सिं थिके जक जूगु मखु न्यायेहे नं याकुइ धुंकल । ह्यनं हिन्दु परंपरा बिरुद्ध भिमसेन थापां थें थ:गु तीह

सित्यांपिं धों व गिद्धतय्त नकाः धर्म याना म्वाःम्वाकं तरे जुया वं थें तुं कीसं नं याये धाःसा थौं कन्हे धों व गिद्ध फुक्क मनूया ख्वाःपाः पुयाः सिंहदरवारया मेचय् च्वं वने धुंकल। उकें जिगु विचाः म्यनेगु खःसा आः सीपिं मनूतय्त फुक्कसित बिचित्र्रांपिं मचातय्त थें तुं ततःग्वःगु सिसी वासःतया स्वथना तःसां ज्यू। छाय्धाःसा थ्व युगहे क्यूरीयो युग खः आगंद्यः मियाःसां विल्डिङ्ग दनेमाःगु युग खः उकें छम्ह बैज्ञानिकया भविष्यवाणिकथं न्याद्वः दँ लिपा कीगु ख्वाःपाः क्यूरीयो ख्वाः जू वनी। अले कीसं आगं द्यः मियाः छखा विल्डीङ दनाः सौं की सन्तानं धाँय् थाँय् बाज्याया लास मियाः न्हूगु ताजमहलहे दनाः प्रेमिकायात उपहार बिइ मफैला ? न्ह्यपु छकः नाय्का दिसँ।

ख्वाःया प्रदर्शनि स्वयाः लिहाँ वयाह्म जिगु मिखाय् ख्वाःहें जक लुयाच्वन। स्वः स्वः थाय् तक ख्वाः। पसःपतिं भिंद्यः ख्वाः, अड्डापति भैरःख्वा। ल्यासे ल्याय्ह्मत हिप्पि ख्वाः। धात्थेंला ख्वाःमा पुचः मुनाः दयाच्वंगु संसार थःहे छपाः ख्वाः। ❁

ख्वने मकु मकू- तय्जू

1) १५°F दुगु लः बरफ जुइ।

2) कर्कयात न्यावक धिमाबिसँ। कर्क शिशि दुने च्यनी।

3) तता व किजा।

4) मचाया बौ वं म्हस्यू। मचा हामो गोछिहे बौया ख्वाः लिसे मिलय् मजू।

क
वि
ता

—नारद बज्राचार्य

जिगु विश्वास

सुपाचं फिनाः
सूर्दोया जः
धर्तिइ मखल धायूवं
दोष सूर्दोया मखु ।

मछिंगु थासं
खिं थःत
पम्हुइत स्वयां
दोष जिगु मखु ।

सूर्दवं जः
मब्यूगु मखु
खिं थःत
पिमब्वयागु मखु ।

जःया लँयात
सुपाचं किमाब्यूगु दु
वकें व न्यंक धर्तिइ
खय् मफु ।

जिगु प्यखेरं
कँ, पँ, तैतःगु दु
वकें न्यंक लँय्
जितः न्ह्याज्याके मब्यू ।

लगातार जःया आक्रमणं
छन्हु सुपाँय् ह्वगना वनी
लगातार जिगु कुतनं
छन्हु थ्व पःखाः दुनीतिनि । ★

सायरी

—जोशि/नगू

भौमचा जुया छुयाय् मयजु, जा हे क्वय्कल
माजुं छकः ब्वबिउ बलय्, ज्वर हे बय्कल।

खःला मखुला लभ जूगु, न्यने धाःसा ग्याः
मन्योतले ब्याहा जुइगु मखु, कलाः हय्गु ग्याः।

देके वनेत स्वां माःसा, सम्हे नय्त व
ल्यासेपिंनाप खँल्हायेगु खःसा, माःगु दु छुंनं त्वः।

लभ जूगुला खः, तर जिं हे जक यात
वं नंला स्वःगु खः तर पय्नं वंगु पात।

ह्लय् प्याखँ स्वःवने ब्लय्, गुलि न्ह्याइपुसे च्वनी
दाजु' धका मय्जुपिसं नबाःवलकि, थःतु बुरा थें च्वनी।

आकासय् इल्ल मगुत खनेदु, तर छुयाय् सकभनं जः ह्लेमफु
लँय् परीदला ग्वाः ग्वाः जू दु, तर छुयाय् छम्हनं लभ यायेमफु।

थौं कन्हे न्ह्याम्हं मिस्तसें, म्याक्सी, लुंगि, पाइँन्ट न्ह्याइगु,
लँय् व वं काचाक्क स्वयेबले, मां म्ह्याय् छुतय्याय् थाकु।

ख्वालिगु थ्वँ अथें तयातलकि, न्ह्याम्हेस्यानं केरमेर याय् यः
ल्यासेपिं म्ह्याय्मचा छें तयातलकि, डेराय् च्वंम्हेस्यांनं
ब्वय्का यंके बः।

सिँक:मिया स्वाहाने भ्वाथ:

थौं सिवय् त:दँ ह्लापा, थ्व चारभाञ्ज्याङ्गया दुने चिचि धंगु बे यक्व दु। ये", यल, ख्वप, किपू, ठिमी, बुंग, सक्व, पन्ति आदि बेत उल्लेखनीय जू। थुके मध्ये मूलगु ये", यल व ख्वप दे ख:। थ्व स्वंगू देया परस्पर क्वातूगु स्वापू दु। ये", यल व ख्वप, थ्व स्वंगू देशय् नं कलाकार (दंक:मि, सिक:मि, ल्वहंक:मि, आवा, पुं, वस्ताज आदि) विद्वान, गुरूजु, जोशीजु, ब्राह्मण, साहु महाजन, राजनीतिज्ञ आदि त गाक्क दु। नापनापं धनधान्यं, कलाकृति, साहित्यं, उद्योगं, व्यापारं परिपूर्ण जू। थ्व देत थ:थ:गु सु-संस्कृति व मान्यताया आधारे विकास जुजुं बनाच्वन। सुं आपालं त:म्हि मजू, सुं आपालं नय् मखंक गरीब मजू। धर्मयागु खँय् नं सुं सिवय् सुं कम मजू। देशय् छुं ल्वापु ख्यापु मदु। यदि छुं गथें जुया ल्वापु वा दु:ख, कष्ट जुल धाय्‌व जुजुं, थ:म्हं तुं ध्यान विया विचार याइगु जुयाच्वन। उकें देशय् फुक्कथासय् शान्ति व सुखया साम्राज्य जुयाच्वन।

ये", यल व ख्वप, थ्व स्वंगू बेशया ध्वाकां पिने घोर गुं (जंगल)

दु । गुंई धुं, भालु, धों, भौ, चल्ला, जरायो आदि जन्तुत व किसिम किसिम जातंपिं ठ्ंगः पंछित अल्याख दु । गुंई ग्यानपुसे च्वं– ग्यानयागु भय दु । उकें मनूत थःथःगु देशं पिने याकः वाकः वने मछाः। म्ह्याय्‌मचा पित ब्यूसां, भमचा काः तंसां, थःया थाय् पूजा बंसां, सिथं यंकूसां बथां चिंक दाजु, किजा, थःथिति फुकी, पासा आदिपिं मुनाः वनिगु जुयाच्वन ।

छन्हुया दिनय् यल देया दक्षिण पत्ति च्वंगु गुंईं लोकया मां श्री महालक्ष्मी प्रकट जुया बिज्यात । थ्व खँ सुनानं मसिया च्वन । लोकया कल्याण व सकल प्राणीया उद्धारयालागि चिन्तित जुयाबिज्याःह्म श्री महालक्ष्मी प्रकट जुयाःलि नेपालय् (ह्लापा ह्लापा थ्व चारभञ्ज्याङ्ग दुने यात जक नेपाःदे धाइगु खः) छु जुया च्वंगु दु ? व नेपाःमितयगु चरित्र गथे च्वं धैगु सीकेयालागि ह्लापां ख्वप देशय् थ्यंकः बिज्यात ।

छह्म बुढाह्म मनूयागु रूप कयाः ख्वप देया लाय्‌कू, न्यात पौ, दत्तात्रय पाखे च्वाःहूलाः मनू तय्‌गु चरित्र स्वयाः बिज्याना च्वन ।

अनयाह्म पण्डित पुरोहितं थ्व खँ सीकाः जुजुया थाय् जाहेर याना, जुजु, रानीपिं, मैंयापिं, कुमारपिं, भाई भारदारपिं, त्वाःया नायोपिं, मांहापिं, ल्वाय्‌ह्म, ल्यासे, मचा, मिजं, मिसा सकल प्रजापिं मुनाः, पूजा अर्चना यानाः प्रार्थना यानाच्वन ।

ख्वपयतय्‌गु भक्तिभाव खनाः लय्‌तायाः, श्री महालक्ष्मीं दर्शन बियाः आज्ञा जुल,– "भो प्रजाजन पुत्र, पुत्रिपिं ! छिमि थन आनन्द जू मखुला ? छुं वस्तुया जकं अभाव जूला ? छिमित छुं दुःख कष्ट दुसा आःबले धाः !"

मां श्री महालक्ष्मीं थथे आज्ञा जूगु खना थ्वप देया जुजुं, सकल प्रजाजन नाप सर-सल्लाह याना, ह्लाः निपां च्यपुंकाः, दण्डवत यानाः धाल– "भो मां ! श्री महालक्ष्मी ! छःपिनिगु कृपां थौं थ्व थ्वप देशय् छुं नं वस्तुया अभाव मदु । छुं दुःख, कष्ट मदु । कृपा जूसा प्रजाजन इच्छा याःगु जि विन्ति याय् ।"

श्री महालक्ष्मीं मुसुमुसु ह्निलाः आज्ञा जुल, "भो पुत्र ! छं याकनं धा । छिपिं खनाः छिमिगु भक्ति खनाः जितः अति हर्ष जुल । बिलंब याये मते जि वनेगु ई जुल ।"

जुजुं हाकनं प्रणाम यानाः धाल, मां, थ्व देशय् अन्न वाली थ्वव दय्मा । ताकी भवितब्यं अनिकाल, अकालया स्थिति बल धाःसा प्रजा-जनया नय् त्वनेया दुःख सी म्वालेमा ।"

"भो पुत्र, छं उचितगु फ्वन," श्री महालक्ष्मी आज्ञा जुया बिज्यात, "तथाऽस्तु ।" धयः अन्तर्ध्यान जुया बिज्यात । व दिं खुनु निसें थ्वप देशय् अन्नं परिपूर्ण जुल ।

अनंलि श्री महालक्ष्मी येँ दे थ्यंकः बिज्यात । अनयापिं ममूत थःथःगु ज्याय् मस्त जुयाः जूगु खनाः मनसं अति आनन्द भालपा श्री महालक्ष्मी मनुष्य रूपकयाः, बसन्तपुरसं, लायकूया आसपास, हिसिबा दुःह्य ल्यासे जुयाः उखे थुखे चाहिला यमितय्गु चरित्र स्व स्वं जुया बिज्यात ।

थ्व खँ येँ देया नामूह्म गुरुजुं सीकाः कोटि कोटि स्तोत्र पाठ यानाः, पूजा यानाच्वन । श्री महालक्ष्मीं वैत दर्शन बिया बिज्यात । श्री महालक्ष्मीं आज्ञां जुल– "भो पुत्र ! छं छु वस्तुया कामना जुल ? धर्व,

जि बिइगु जुल।"

श्री महालक्ष्मीं थथे आज्ञा जूगु खना: गुरुजुं धाल,– "भो मां! छिगु कृपां जित: फुक्कं परिपूर्ण जू। जित: छुं बस्तुया इच्छा मदु। सदां मांयागु भक्ति भावय् जिगु मन लगय् जुइमा। बरु मां या कृपा जूसा जि जुजु लिसे सल्लाह याना: थ:गु मातृभूमियालागि छुं पवने।"

"धन्य ख:, यमि गुरुजु, छं अति उत्तम वचन धाल जित: अति आनन्द जुल। गुह्यस्यां थ:गु लागि जक कामना याइ वँत छुं नं दै मखु, तर गुह्यस्या सकल प्राणी, मातृभूमिया उद्धारयालागि पवनी इमि अति उत्तम जुइ। का याकनं सल्लाह याना: जित: कं वा!"

श्री महालक्ष्मी न्ह्यू खबालं धया बिज्यात!

अलय् गुरुजु जुजुयाथाय् वना: सल्लाह साहुति याना: वया श्री महालक्ष्मीयात साष्टांग दण्डवत याना: धाल, "भो मां, छ:पिनिगु कृपां थन देशय् सकतां पूर्ण जू तर मे थाय् स्वया: धन व व्यापार भचा कम, उकें थ्व देशय्, मांया कृपा जूसा, व्यापार व धनया पूर्णता बिया: बिज्याहुं।",

श्री महालक्ष्मीं व खँ न्यना: छुं भाव व्यक्त मयासे सिर्फ 'तथाऽस्तु' धया: अर्न्तध्यान जुया बिज्यात।

थौं श्री महालक्ष्मीया कृपां नेवा:देया व्यापार केन्द्रहे येँ दे जुल। थौं कन्हे थ्व कलियुगय् नापं धनया धुकू, राजप्रासाद, संसद भवन आदि धनया मूल तत्वत अप्वो थें याना 'ये' लात।

अनंलि श्री महालक्ष्मी यल देशय् थ्यंक: बिज्यात। यल देशय् थ्यंसेंनि बूढायागु रूपकया: थाय् थासे चाहिला बिज्यात। उगु बखतय्

'वा' पिइगु बखत जुया च्वन। यल देया सतके, लँय्, गल्ली, चुके, न्ह्याथासंनं वा पाना तःगु खनेदु। लँय् सं त्वाक्क तिक्क छह्म निह्म मनूत सिवाय् खने मदु। वा पानां, वा कोखं, चखुंचां, बखुंचां नई धका: पिया च्वंपि ज्यापूनीत ताःहाक:गु पं कथि ज्वना: चखुं बखुं ख्याना च्वंगु खने दु। बुढापिं निह्म प्यह्मति मुना फलचाय् खँ न्याय्का च्वंगु खनेदु।

ह्निनसिया प्यता: गं थासेंलि वा पाना तःगु धमाधम मुंकुगु खने दत। श्री महालक्ष्मी बुढाया रुपय् तुतां चुयाः बुलुहुंनं च्यासः त्वाले थ्यंकः बिज्यात। छथाय् चुकय् निह्म ज्यापूया वा पाना तःगु जुया च्वन। सन्ध्याःकाः ई जुसेंलि बा दाना दुकाल। छह्मस्या वा दाना दुकाय् धुंकल। मेह्मसिया दुकाः बले श्री महालक्ष्मीं निफा वा अप्पो दय्का बिल। अले अदृश्य जुयाः अमिगु चरित्र स्वै च्वना बिज्यात। व ज्यापूं हाकनं दोहरे याना दाना स्वल। वा निफा अप्पो दहे दु। वं बिचाः यात को नापं वा पाःह्म तुयुचिगु अप्पो लाःगु जुइ धकाः। वं वा निफा दालाय् तयाः तुयुचिथाय् वन। तुयुचा छेंय् मदु। वं मांम्हेसित बिया थकल। बहनि जुसेंलि तुयुचा वया थाय् वया हाः बल, "हे हेरामा दाई ! अथे नं पापं पुंकेत वा निफा सिंत्ति बी हया दोगुला ? ह्मा तुति मदुला जिमि ? अथे सिंत्ति कायूत।"

हेरामां नं धाल, "मखु तुयु, जिं वा बुकया बले निफा अप्पो बल उकें जिं हयागु खः।"

तुयुचां धाल, "जिं नं वा दानाः हे बुकयागु खः। वा छत्ति वाः मखू। छिं जितः पापं पुंकेत हे बी हःगु खः।"

इपिं निह्मस्या ल्वापु जुल। इपिं बनाः मंगले लायकुलि गुजुया

थासय् विन्ति चढे या: बन । जुजुं निह्मसिगुं खँ न्यना: धाल, "छिमि अप्पो जूगु वा जिब: बी हिं, छिमिगु पाप जिं कुबिइ ।"

थुगु प्रकारं जुजुं इमिगु समस्या ह्ल यात । श्री महालक्ष्मीं जुजुयागु प्रजाजन प्रति प्रेम व त्यागया भावना खना हर्षताया: दर्शन बिया बिज्यात ।

श्री महालक्ष्मीं आज्ञा दय्का बिज्यात, "पुत्र धन्य छ ! धन्य छं प्रजाजन ! धन्य छंगु त्याग ! छंगु सद्भावना खना: जित: हर्ष जुल । छं छु कामना दु ? धा, जिं बीगु जुल ।"

यलदेया जुजुं सहश्र कोटि प्रणाम याना: धाल, "मां जिगु जन्म सार्थ जुल । जिगु थुलिहे इच्छा दुकि सदां छ:पिनिगु सेवायाय् दय्मा । जिमि सकल प्रजाजनया सदां ज्या सय्मा, ज्या दय्मा । छ:पिं यल दे तोता बिज्याना दी मते ।"

जुजुयागु वाणी न्यना मुसुमुसु ह्लिला श्री महालक्ष्मीं आज्ञा जुल, "तथाऽस्तु !" अलय् अन्तंध्यान जुया बिज्यात । उब्ले निसें यलयतय् अप्पो थें याना ज्या स:गु जुल ।

अनंलि श्री महालक्ष्मी गन बिज्यात सुनानं धाय् फूगु मखुत । श्री महालक्ष्मीं वचन ब्यूगु अनुसार यल दे तोता बिज्याइ मखु धंगु यकीनजा दत । तर गन च्वना बिज्यात धंगु खें धाय् मफुत ।

● ●

यल देया छगू त्वा:लय् सिक:मि व बक:मि, निह्म बासांपि दु । इपिं निह्मं सापहे मिलय् जू । न्ह्या:थाय् बने मा:सां निह्मं नापं बनिगु जुया च्वन ।

छन्हु सिकःमियात भिंगु सिँयागु दरकार जूगु जुया च्वन । अथे जूर्गुलिं निह्यं पासापिं अस्त्र ज्वनाः दक्षिण पाखेंछ्वाकां पिनेच्वंगु गुँई सिँ काः वन । इमिसं गुँई सिकःमियात माःगु सिमा माले ज्या यात । गुँईं चाः ह्यूह्यूं छघौति थाहां वने धुंकाः छगू तःमागु सिमा क्वय् अति रमणीय प्रकाश जाजुल्यमान जुया च्वंगु खन । इपिं लिक्क वनाः स्वः वन । अनला चिकीचा धंगु पुखूचा दु । पुखूली वाललल पलेस्वां दु । पलेस्वां पुचः दथुइ छगू ह्याउँगु तफ्फोगु पलेस्वां दु । उकें जः वया च्वगु जुया च्वन । निम्हं गजब चायाः तोले ब्वायाः स्वयाः च्वन । अले इमिसं अस्पष्ट रूपं श्री महालक्ष्मीयागु दर्शन पावे जुल । निह्यें स्यांनं 'धन्य धन्य झीगु भाग्य' धया प्रणामयात ।

अले इमिसं थःत माःगु सिमा लुइकल । सिमा पाल । मास्व सिँ ज्वनाः लिहाँ वल । निम्हं खँ ह्ला ह्लां वल ।

दकःमिं धाल "मखु पासा, थ्व चिकुलाया याम, लक्ष्मी द्यःया गुलि चिकुसे च्वं जुइ, झीसं लक्ष्मी द्यःयात च्वनेगु थाय् देगः छगः दय्काः बी दःसा गुलि पुण्य दइ ?" सिकःमिं लिसः बिल, "खः पासा, छं थिक धाल । थौं हे झी जुजुयाथाय् बिन्तियानाः धन भचा कया हय् माल ।"

उखुनु अथें जुल । कन्हे खुनु जुजुयाथाय् वनाः बिन्ति यात, "श्री महाराज ! ह्मिगः लगं गुँई मां श्री महालक्ष्मीं जिमित दर्शन बिया बिज्यात ।" धयाः जूगु खःगु खँ ब्याक्कं कन ।

अलय् हाकनं धाल, "छुलपोलं निगाहा जूसा देगः छगः दय्के, धन भचा बियाः ग्वाहालि याना बिज्याहुँ ।"

जुजुं मनं मनं श्री महालक्ष्मीयात प्रणाम याना इमित लिधंसा बिल । स्वसः लुँया मोहः बिया हल । सिकःमि व दकःमि, निम्हं बने धुंकालि, जुजु, रानी, भाई भारदार, मन्त्रीगण समेत सकल मुंकाः लगं गुंईं 'श्री महालक्ष्मी' या दर्शनयालागि वन । तर इमित श्री महालक्ष्मीं दर्शन मब्यू । दकःमि, सिकःमि धाःगु पलेस्वांयात जक्रः च्वाहुलाः ल्याहां वन ।

दकःमि व सिकःमि, निह्मस्यां थः पिंके दुगु च्यातका व झिनितका जम्मा नीतका नापं तया, मनू मुंकाः कलापूर्ण छ्वांतं नितजाः दुगु देगः दयकल । खुब मेहनतसाथ ज्याः यानाः इमिसं खुलां सिधय्कल । अलय् बलि बियाः धूमधामं पूजायात ।

इमिगु निष्पक्ष, निस्वार्थ व भक्तिभाव खना, लय्ताया श्री महालक्ष्मीं दर्शन बियाः आज्ञा जुल, "भो पुत्रपिं ! छिमी छु इच्छा दु ? जि बीगु जुल !"

दकःमि, सिकःमि निह्म यकोरा, बरेत, सोक्वपिं । अमिसं तत्काल बिचाः याय् मफुत । श्री महालक्ष्मीयागु यइपुगु वचन न्यना, अतिहे बांलाःगु रूप खनाः इमि थः थः नापं लोमन । हाकनं श्री महालक्ष्मीं मुसुमुसु न्हिला आज्ञा जुल,

"ग्याय्म्वा ! छिमि मती लूगु धा ।"

इमिसं बल्ल तल्लं साहस पिकया धाल, "मांया कृपां जिमिके सकतां दु । जिपि थुलीहि सन्तुष्ट ।"

"छिमित न्ह्यागुसां मब्यूसे मन मच्वन ।" श्री महालक्ष्मीं आज्ञा जुल, "न्ह्यागुसां पवं ।"

अले सिक:मि धाल, "जिपिं निम्ह हु अकें निता फ्वने।"

"ज्यू ··· ··· ··· ।"

सिक:मि धाल– "जिमि सदां ज्या दय्मा।"

दक:मि धाल– "जिमिनं सदां ज्या दय्मा।"

श्री महालक्ष्मीं ह्ला: ह्लोमा थाज्ञां जुल– "तथाऽस्तु।"

ह्राकनं सिक:मि धाल, "मां, जिमि सिक:मितय् मेपिनि सिकें सिक्क नय् दय्मा।"

दक:मिनं सिक:मियात स्वया धाल,– "मां जिमि दक:मितय मे पिनि सिकें दंक नख् दय्मा।"

इमिगु अजा:गु लोभपूर्ण वचन न्यना: श्री महालक्ष्मीं क्रोधं निह्न ब्वितं स्वया: धाल, "अरे लोभी, पापाचारी, दुष्टत, छिमिसं छु फ्वना? (दक:मियात संकेत याना) अरे दुष्ट दक:मि! छं मेपिनी सिकें दंक नय् दय्मा धका: फ्वन। छं दंकजा नय् दइ तर गुब्लें भा खनी मखु। न्ह्याक्वो हे ज्याला का:सां नच्छि पाय्छि जुई अले ज्या यक्व द:सां जस गुब्लें दइ मखु।" ह्राकनं सिक:मियात (संकेत याना) सम्बोधन याना आज्ञा जुल, "लोभी सिक:मि! छं सिक्क नय् दइगु फ्वन। छं नं ज्या: यक्व दया यक्व नय दइ तर जस दै मखु। नच्छि पाय्छि जुइ, भा खनी मखु। मे पिन्त छें दय्कीगु छन्त तुं दइ मखु।"

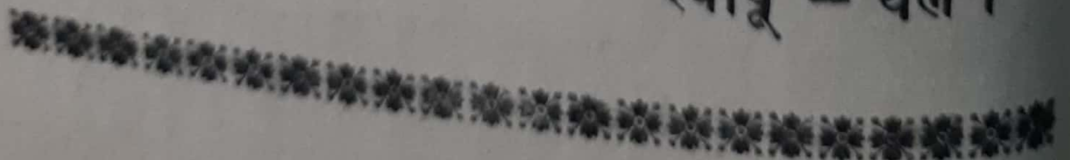
थुलि श्राप बिया श्री महालक्ष्मी अन्तर्ध्यान जुया बिज्यात। अले पलेस्वां व पुखू मदया वन। उके यागु सत्ताय् (थासय्) देग:या दुने (पलेस्वांया थासय्) न्याग: खुग: द्यो: प्रतिक स्वरूप लोहंया मूर्ति प्रकट जुल। दिव्य प्रकाशनं मदया वन। श्री महालक्ष्मीयागु मन्दिर अद्यापी

यल देया लगं खेलय् दहे दनी ।

अनं निसें यलय् च्वंपि कलाकारत ज्या खूब सल । ज्या नं गुब्लें खालि मजुल । तर श्री महालक्ष्मीयागु श्रापं धनं परिपूर्ण मजुल। नया थय् मन्त । दकःमि व सिकःमितय् ज्याय् गुब्लें जस मन्त। सिकःमिया स्वाहाने श्वाथः धाःगु खं चरितार्थ जुल ।

—रत्न के. स्थापित

जि : जिगु अन्तरद्वन्द्वया दुने

जि,
हुँ हाकु सुपाचं
ध्व ह्यू गु ई यात त्वपुया वै च्वंगु दुने
अस्तित्व लुइकेत वैम्ह
तर, थौं ध्व परिस्थितिया
खतं नःगु पंजः दुने
त क्यना च्वनाः
जि : जिगु अन्तरद्वन्द्वया दुने ।

कलाकृतिया तःमिगु देसं
देगः पत्ति क्वगित सुंका
इतिहासया पौ पुइकुगुला, वा
गरिबिया मूक ध्याखँ ?

थ्व हे इतिहास व थ्यार्खँ लिसे
फगत जि तक्यनाच्वना:
जि : जिगु अन्तरद्वन्द्वया दुने ।

शान्तिक्षेत्र
क्वँय् मकू दत्थुइतया:
खिचात ल्वाइगु रणक्षेत्र बा
मेचय् गयूत भृजना जुइगु
ब्हिस्किया गंगाक्षेत्र ?
रणक्षेत्र' व गंगाक्षेत्र लिसे
फगत जि तक्वनाच्वना:
जि : जिगु अन्तरद्वन्द्वया दुने ।

स्वयम्भुया गजुली च्वना:
पशुपतिइ माक: ख्याःगु
आलिसान कोठाया दुने
दुर्गमक्षेत्रया बिकाससिल
फर्मुला पिहांवःगु खना:
अमेरिकाहे ख:ला धैथें मत्ति लुइबले
न्वात्त लुमनी
भूगोल पार्कया नवःगु चःबि
अमेरिका' व नवःगु चःबि लिसे

फगत जि तक्यनाच्वना:

जि : जिगु अन्तरद्वन्द्वया दुने ।

थकें, साकःचिगु जाः दुने

सामुलि भुजिं तक्यं थें

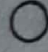
स्वयम्भु व पशुपतिया दथुइ

कला व गरिबिया

बः बः पंजः दुने

जि अथें अथें तक्यनाः वनी

जि : जिगु अन्तरद्वन्द्वया दुने ।

ब्वा खं | —ममदेबी ताम्राकार

नकतिनि न्हचलं चाल

भा:तक म्ह्याय् मय्जु गन वँाया च्वंगु ? छन्त न्ह्यावब धा:सां मञ्यू । बयात पित छोय्मते धैगु मखुला ? म्ह्याय् छम्हे सित हे कजेयायं मफुह्म छ मां जुयां छुयाये"— लाकांहे मत्व:तुसें बैंगलय् थ्यंक वया: मिच्याःगु सलं लाखे खाःगु खना: ललिताया प्वाथय् च्वंह्म किमिहे सित । भा:तया तं रूपि मि स्याय्त ल: लुइत कपि थें नायुगु सलं लिस: बिल- "वया सु पासा थें मस्यु तसकंहे ह्मम्फु धका सिताचा नाप पिहां वंगु कं वंनहे ज्वी ।" च्छ:गु मि स्याय्त ल:लुतकि वँन ग्यानापुक्क कवाईयां स:वँथें ललिताया लिसलं गोपालया तं वँन बिस्तृत जुल । वा कुर्र न्ह्याया: तुति ब ब स्वाना नर्थवक्क ह्क्कलं— "ख: आ: तकनं पासापिं थाय् वंगु ज्वीका । आम्थे याक: म्ह्याय् धका: सिस्वां ध्वैथें याना: छचनय् छुनाति, मौनं नव:खि त्वपुइथें त्वपुयाति, देस बुले याकाति ।" थौं भा:तया अपरिचित तं खना: ललिता लाती जुल । अले ग्या:पह: व अजुगति खा:गु स्वालं नवात— "छाय् छि अपाय्सकं तं पिकया दियागु ? सरितायागु बारे सुनां छु खं न्यंकाहल ? कि सरितायात गनं खनादिया ? जिं स्वय् ब्वा:गु

थायूला पला: मछ्‌चू थें च्वं।" ललितायात थ्व खँ गोपालया तं सी थे च्वंगु मि ग्वलाबी थें जुल। तमं मिखां छुं मखन। ललितायात खँ हे पूमवंक गोपालं बँगलय् च्वंगु थलबल फुक्क घार्रर घुर्रर याना: गुलि बांछोया, गुलि थ्वाना द्यो दुब्यूह्मथें बर्बरेजुल– "हालेमते सुम्क च्वं छ, सुनानं छुं धयामह: । सापहे भिं छिमि म्ह्याय् । सापहे सोफ्ता इंचा थें । ह्वाहांमक वये ब्यूरे वयागु थौं लाफःहे मप्यूसें गन तोते धका । छिमिसं लखय् मिखा कंके फैमखु । मां जुया: ब्ब:बिया कजेयाये मालं फ्न मतकुले थें फुला न्ह्यचिकीह्म । मिखां मखंला न्ह्योने च्वंह्म तुल्सीमाया । थ:म्हं धा:गु खँय् सँ छपु उखे थुखे जुलकि अपाय् धिक:पि म्ह्याय्, काय्पिन्त न्यतालय्कि न्यतालय् दायातैगु । सवारं सलयात थें मां बौ नं म्ह्याय् काय्पिन्त ख्याना: थ:गु बसय् तैतय्मा:, छ जुलं··· ।" स्वाहानय् लाकां स: वल– सरिता भौ पलाखं वयाच्वंगु । बौह्म दुर्रं क्वहांवन । न्ह्योनेसं च्वंगु तुफिकयाखतं– "थ्व हे मखुला तुति, गन वनेमते धाल अनहे वनागु ।" धाधां तुतिइ स्वथुप्यथु दाल । 'छु सनादियागु ल्या ? छु जुल धयां छु धयामदी,– धाधां ललितां पनाबिल ।

'हालेमते छ, तोति बि थ्वइत'– गोपालं कला:म्हेसित लपुचा ज्वना हुँ थ्यंक ध्वाना व्छत । सरितां पँचिक ज्वना व:गु सफू पँ लाककाया: मातं छकुति ह्वला बिल । दसिपौ नं– 'थ्व हे मखुला छंगु भराय् धंगु ज्या' धाधां कुचा कुचा जुइक कयाराफुरू खुना बिल । ललितां हानं पना बिल । मफु मफु थुखे थ्यंक ध्वाना हल । अलेतिनि बल्ल गोपालया हिप्रि भचा क्वहां वल । ह्लाच:निसें ग्वाराग्वारां दायाच्वंगु अपरिचित तेंलिसे परिच्चित जुल ।

रामचां अफिसय् उलिमछि मनूया न्ह्योने ख्वाःहे ह्याउँक छु धाय् छु धाय् जुइक गय्च्वं धाःगु । कलेजया नेपालभाषा साहित्य सम्मेलनय् गोपालबाइया म्ह्याय् सरितां बाखं न्यंकूगु गय् च्वंक बांलाः हँ, सःनं मिजंतय् स्वया तसः हँ । ओहो ! च्वमिया बौ धका हेबाय् चबाय् यात । करपिसं धाःगु खःला मखुला धका अफिस त्वःतेवं स्वः वनां ला ओहो ! थ्व ला उलिमछि मिजंतय् न्ह्योने नकि थें का । मिसाजुया मछाः धँगुला म्याःभचाहे मदुका । तं प्याहां वःगु स्वयेबलेला अनं निसें सं ज्वना हयत्येनागु । गुलि इज्जतया ज्या याः जूगु जुइका मखुला ? भाषा सेविका, साहित्यकार धका नां कमय् याः जूगु जुइका मखुला ? ब हे नेपालभाषा, साहित्य सम्मेलन धाधां एस. एल. सी. हे स्वकः फेलजुल । बल्ल पास जुल । आः हानं स्वःकः जक फेल जुइ मास्ते वल ? छं स्वयाः यक्को ब्वनातःपिं खं जि । छु थें सम्मेलनय् वनेमाःह्य, भाषण याः जुइ माःह्य सुं नं मखं । मेपिनि छु खं ह्लाय् छनापहे ब्वंह्म बीणाचा थौं बि.ए. पास याये धुंकल । वला गुबलेनं गनं वनेम्वाः । छें नं कलेज, कलेजं छें । अन्यापिं पासापिं दइला छन्त । सिता थें न्यापिं पासापिं जक दइका । व मिसाचा आःजक ... ।

सरितायात दाःगु स्याः स्रतिहे मचाः । बौनं वांछोया ब्यूगुलि छ्याल ब्याल जूगु सफू, खुना ब्यूगु बसिपौ खँ खं नुगः चे चे तु तु स्यात । स्याः सह्याये मकया मिखां ख्वबि स्वः स्वः बाः वयाच्वन । हिति पवः मबुगु हिंति लः ह्वारारा वइथें बौया म्हुतुं त्वहे मपयुसे पिज्वगु, त्वहंतय् ह्लाःगु वच्वाःलः थें छाःगु खँग्वः न्यँ न्यं हे ह्लायपं पिलिगुइ थें च्वन । सह्ःहे याये मफुत । ह्लाचः तक ब्याना थरंर खानाः भौचाथें कयकुनाः

च्वंह्म सरिता ब्वक्सि दुब्यूह्मथें सुनानं मखंक हिलाब्यू थें जुल । सरितायाग्याः चिकु सुनानं लाका यंकुथें जुल । अले बौ नं न्ववाना च्वंगु हे त्वःथला लिसः बिल– "बा मां पिनिगु ह्लाय् वनीगु कथं जि छु यानागु दु धका, थथे जितः कसा बिइत । कलेजय् थः भाय्यागु मुंज्या जुल । पासापिं फुक्कस्यां 'छ हे छयाञ्जे जुइमाः' धकाः हाःगुलिं जुयाबिया । बाखं ह्लाप जूगुलिं सफू ब दसिपौ ब्यूगु खः । बा क्वःगु जि नं खं । जिं अनाउन्स यानाच्वना बलय् । जिला बा नं क्वाल धका गुलि लय्तायागु । 'सरितायां बा नं क्वगु दु धका पासापिं गुलि लय्ताःगु, तर बाया धाःसा थजागु ख्युँगु व क्वपुंगु बिचाः । थम्हं ह्लाना च्वनागु भाय् थकाय्त सना जुयागु कुतः खनाः छितः तं प्याहां वःसा छि छाय् आम नेवाः भासं न्ववाना दियागु ? मिसा जुइवं छेँया दुनेजक च्वनेमाः धैगु जूसा छि मिसा म्ह्याय्मचायात छाय् ब्वंका मिखा कंका दिया ? मचांनिसें मब्वंकुसे सुनानं खनी, इज्जत वनी धका न्ह्यय्बः ताः ग्वयाः छाय् तया मदिया ? गुलि मेहनतया मूति थ्व सफूत । थ्व दसिपौयात थ्व दुर्गति छाय् ? अपाय्सकं बाया तं प्याहां वःसा बस जितःहे चनंक पाला छोःसा ज्यूनि, मां बाया पुताहे खः जि । थौंया समाजय् प्यह्म, खुह्म इज्जतदार मनूतय् न्ह्योने न्यनादिसें जिगु पलाः बांला कि बांमला ? मखुसा छि स्याये धाःसां जि थ्व जिगु पलाः तोते मखु ।"– खव खवं धया च्वंगु सरितांहे मचाः थें च्वं छु धा छु मधा । उपो हे हि हि लंगुलिं सरिता नवाना च्वं च्वंहे सः थ्याप्प हे दित । भियतनामया हतालय् सोंपि मनूतथें उखे थुखे छचालब्याल जुइक थसः थसः पानाच्वंगु सफूत व खुनाब्यूगु दसिपौया छकू छकू कुचात थःहे ला हि मुं थें मुनाः खब खवं

थ:गु क्वथाय् वन । सरिता खना: थौं मां बौ निम्हं निपा किपा जुल। ह्लापा लिपासा थथे बौनं ब्व: बी बले थथे जवासवा ला छु क्यों घस्वाके तक मफुह्म । मांह्मला बाह्म सिक्क दाइ धका पिलाकोया ला हे थरंर खाकाच्वन । बौह्म ह्याउँपालु ख्वा: ज्यानाच्वन । गोपाःलया थौं मिखां खनला मस्यु म्ह्याय्या कोठाय् वना: तेबुलय् तया तःगु, थम्हं नचुका बियागु दसिपौया ससि पाय्कूथें न्याःगु छक्कू छक्कू कुचातनं मिलय्याना सेलुटेपं तिका च्वन । अले थः थम्हं हे तहाःकःगु सासःह्लाना लय्ता ख्वालं 'तःलं टेप तिकागुलिं ह्लापाया थें हे च्वन' धका मत्ति त तं सुरक्षित थासय् तया बिइ । ख्वया च्वंह्म म्ह्याय्यात थनी । मिखां स्व स्व बा: वयाच्वंगु ख्वबि हुइका बिइ ।

'नयन्जु'या सेगु ल्याः

न्हू दँ १०९९ या लसताय्

पिदनी

थ:गु च्वसु इलय्हे

दुथ्याका दीत

इनापयाना च्वना

धिसिक्क धें

—जि. बि. जोशी

ग्रामरया क्लास जुयाच्वंगु, ब्वंकु ब्वंकुं मास्तरं छह्म मचायाके न्यन– का धा:सा रमेश ! जि व्याया मिलय् जू कि, जि वना मिलय् जू ?

रमेश– निगुलिं मिलय् मजू ।

मास्तर– छाय् ?

रमेश– छाय्‌कि, छि थनहे दु ।

× ×

बस न्ह्यानाच्वन । बिनोदं थ: नापं च्वंह्म मनूयात धाल– भाजु ! छिगु रूमाल बंय् कुतुंवन ।

मनू– (मे मिखां स्व स्वं) छित: छुकेया वास्ता जिगु रूमाल बंय् कुतुवंगुली । जवकि छिगु कोट चुरोतया मिं नया च्वनंला जिं वास्ता मयाना ।

× ×

मनूतय् लोमनीगु ल्वय् लाय्‌किगु छगू अस्पतालया डाक्टरं व अस्पतालय् प्यदँ तक्क च्वना: दकले ह्लापां ल्वय् लायेका वंह्म छम्हेसित पौ च्वयाच्वन–

हनेबह:ह्म भाजु...,

छि थ्व अस्पतालय् च्वना: थ:गु ल्वय् लाय्का: क्याल। जिपिं तसकं लय्ता: थ:गु सफलताय्। छित: पौ च्वयेमा:गु कारण थ्वहे ख:कि छि थ्व अस्पतालय् भर्ना जू व्या: बलय् ज्वनाव्या:गु कोट व कुसा थनहे तोफित। उकें थ:गु सामान का:व्याय्त इनाप यानाच्वना।

× ×

इम्वरचा छक: फोन यायेत न्ह्योनेसं च्वंगु छेँय् ब्वाय् वन। थुवा: खनेवं धाल– छक: थानाय् फोन यायेमा:गु। छेँय् बिजुली गायब जुल। फोन थुवा:– क्या: गजबया खँ। बिजुली गाय्ब जुलं बिद्युत करपोरेसने-धका फोन यायेमा:। थानाय् छाय् ले ?

इम्वरचा– छि नं गथे खँ मथूगु। बिजुली जिमि कलाया नां का।

× ×

सुन्दरीजलय् पाटन क्याम्पसया छथ्व: विद्यार्थी पिकनिक न्यायेका-च्वन। विद्यार्थीत लय्लय्तातां उखें थुखें चा:हिलाच्वन। अचानक त:धंगु पुखूली छह्म मय्जु कुतुं वन। नापनापं मेह्म छह्म मनू नं कोब्वात।

पलखलिपा व मनुखं मय्जुयात बचेयाना: थतहल। अजाह्म साहसि सु हिरो जुइधका: फुक्कं भुंवन। तर आश्चर्य ! व ला क्याम्पसया बुराह्म पाले सुकुचा जुयाच्वन।

भोजय् क्याम्पस चीफं वैत निगू ग्रेद तनाबीगु घोषणा यात। वया साहसया प्यखेरं बय् बय् जुयाच्वन। अय्नं सुकुचा सुम्कहे। फुक्कस्यां वैत छुं नं छुं नवाय्त आग्रहयात। व सुम्क छाये धका न्ह्यास: तल। लिस: बं थुकथं बिल– जि थ्व हे सीके मफयाच्वन कि जित ल्यूनें सुनां ध्वात।

२०३४।६।१ सनिबार खुन्हु 'ख्याल: व प्याखं' केनेगु निम्ति ह्लापं बिया: ग्वाहालि यानाद्यूपिनि नां थथेख :-

बि. पि. कर्माचार्य	२५।-	जीवनराज	२५।-

२०।- तका बियाद्यूपिं

नातिदाइ	अमरबहादुर श्रेष्ठ
चन्द्रलाल	रामकृष्ण श्रेष्ठ
एस. पि. गुप्ता	

१५।- तका बियाद्यूपिं

सुभाष शाह	न्हुछे महर्जन
लेबिमान	केशरबहादुर मानन्धर
पाठक	

१०।- तका बियाद्यूपिं

नरनारायण	रामलाल प्रधान
केशबलाल श्रेष्ठ	हिक्मतबहादुर माली
रामबहादुर सिं	मधुरध्वज जोशि
हरि श्रेष्ठ	राम मानन्धर
रत्नबहादुर सिं	महन्त साहि
आशाकृष्ण ताम्राकार	ध्रुबनारायण
देवलाल	ऋषिबहादुर श्रेष्ठ
किरणकुमार	रत्नदाइ
अष्टमाया	बुद्धकाजि
मुक्तरत्न	गंगाराम श्रेष्ठ
शेषनारायण	नारायणप्रसाद

५।- तका बियाद्यूपिं

द्वारीका श्रेष्ठ
गंगाराम
रुद्रकृष्ण ताम्राकार
बिष्णुनारायण महर्जन
बाबुराम श्रेष्ठ
भक्तलाल साहि
लक्ष्मी राउत
न्हुछेमान सिं
सत्यनारायण
हरिभक्त
अमरदास सिं
प्रेमकुमार
स्वयम्भू
बुद्धकृष्ण डंगोल
गोपाल श्रेष्ठ
योगेन्द्र
बालगोपाल
हर्षबहादुर मानन्धर
श्याम साहि
हरिनारायण मानन्धर
शिवलाल
मोहन शर्मा

कृष्णदास
गंगानारायण श्रेष्ठ
रत्नबहादुर मानन्धर
मोहन साहि
रामदास जोशि
सालिकराम के. सी.
द्वारीका जोशि
देवेन्द्र
देवनारायण
श्याम मानन्धर
भीमबहादुर
मधुकर महर्जन
अमृतमान डंगोल
निलकण्ठ
बिष्णुभक्त श्रेष्ठ
मिलन
पूर्णबहादुर मानन्धर
दुर्गा श्रेष्ठ
पूर्ण मानन्धर
लक्ष्मीदास
कृष्णबहादुर

झी झी ख्वः या त्याः चाः

दुहांवःगु	ध्येबा	खर्चंजूगु	ध्येबा
ह्लापंपाखें वःगु	६६१।–	थायक — —	१६०।–
१०९७ पोहेला ४ खुनहु संगीत मुंज्या याना: हवं दुगु — — — —	११७६।६५	नसा — —	२२९।–
		विविध — —	१२०।४५
		बाकि दनिगु —	१३२८।२०
	१८३७।६५		१८३७।६५

छ्याञ्जे

झी झी ख्वः

जिमिगु खँ

बालदिवस । मां बौ मदुंपि अनाथ मस्त प्रति करुणातया बालमन्दिर नीस्वंगु दिनया रूपय् न्यायेका वै च्वंगु खः । थथे न्यायेका वै च्वंगु थनि क्षींप्यदँ दत । थुलिया दुने देया यक्व थासय् बालमन्दिरत दयेकेगु ज्या जुल । गुकें देया अधिकांस हाःनाः मदुंपि मस्तय्‌त छ्गू तःधंगु तिवः जू वंगु दु । इमिगु ख्यूँगु भविष्यय् जः खः वगु दु ।

विश्वया तमाम मस्तय् भबिष्ययात च्यूताःकयाः इमिगु कन्हे उज्ज्वल यायेगु ताःतुना संयुक्त राष्ट्र संघं 'अन्तर्राष्ट्रिय मचा दँ' न्यायेकेगु क्वः छिउगु दु । छाय्‌कि विश्वया फुक्क धैथें चीमि राष्ट्रया मस्त थौंनं दरीद्रतां यानाः ख्युँलय् दुविनाच्वंगु दु । कन्हेया कर्णधार थौंतक थथे अंधकारे लानाच्वंगु छ्गू दुःखया खँ खः तमाम मां बौ पिन्त, फुक्क देशयात थ्व मस्त प्रति च्यूताः कायेमाःगु आवश्यकतायात थ्व मचादं बोध याकः वैच्वंगु दु । नापनापं संयुक्त राष्ट्र संघया थ्व पवित्र कुतःयात सफल यायेत विश्वया सकल राष्ट्रं सक्रियरूपं कुतः याइगु जिमिस आसा याना । नापनापं हाःनाः मदुंपि मस्तय् भबिष्य उज्ज्वल याये ताःतुनाः बालमन्दिर नीस्वंगु दिनया रूपय् जक थ्व बालदिवस महसं संयुक्त राष्ट्र संघया थ्व "अन्तरराष्ट्रिय मचा दँ" या उद्देश्ययात न पाचिनाः वनेफुसा थ्व दिवस कन तःजी जुइगु जिमिसं बिस्वास यानाः ।

श्री ५ मुमा बडामहारानी

सरकारया

सुवर्ण शुभ-जन्मोत्सवया

भिं लसताय्

वसपोल सरकारया जुनाफय्

ता:आयु व सुस्वास्थ्यया

दुनुगलं

भिंतुना

देछाय् ।

शाही नेपाल वायुसेवा निगम

श्री ५ मुमा बडामहारानीया

स्वर्ण जन्मोत्सव व भिंप्यक्वःगु

बालदिवसया भिं लसताय्

वसपोल प्रति दुनुगलं

मंगलमय

कामना याना ।

राष्ट्रिय बाणिज्य बैंक

टंगाल

थाकुथि : चामुन्द्रा प्रेस, यतखा येँ ।